

דוגמה

אישית:

לחיוב ולשלילה

סג"ח יונה פיפרברג

(בעקבות רשימותיהם של
רם"נ תדמור וסא"ל אורן)

„הדוגמה האישית“ — ביטוי, שלכאורה מופשט הוא, ולאמתו של דבר מאגד בתוכו חכמת עולם, הפך למוצר זול שרבים דשים במשמעותו ורבים המכתיבים מרשמים כיצד ואיך לשבץ גורם רב-משקל זה במסגרת הכללית של „המפקד הטוב“.

כך יוצא, שהמושג בתכניתו המסולפת חודר לתודעתם של המפקדים הצעירים בשלבי הפיקוד הנמוכים וגורם שישועבדו לתיאוריות ולפרינציפים נעדרים כל אחיות במתודיקה של ההדרכה, ובהתחלכות אלמנטרית עם פקודים. דומני כי הנחה בסיסית לכל ניתוח בנושא חייבת להיות מנוסחת כך: „המרכיב הרציני ביותר במסכת „המפקד הטוב“ היא יכולתו של המפקד להיות דוגמה לפקודיו“. ובמה הדברים אמורים? טוען סא"ל אורן ברשימי תו: „אין המושג „דוגמה“ תכונה של מנהיג,

וגם לא „כלי“ של מנהיג — אלא מה שכל קבוצת-חברים (חניכים בתנועה, חברי-משק וכד'). מוצאים באותו חבר מתוכם אותו מעדיפים הם לבחור להם כראש“. אולם אם נעמיק בבחינת האמור, הרי תתבהר נקודה חשובה: מכלול התכונות החיוביות של האדם כפופות במישורן לרצונותיו שלו להפגין או לדכאם. נקודה זו מביאה אותי לקביעה שיכולתו של האדם להפגין, או יותר נכון, להביא לידיעה את תכונותיו הטובות (בכל האמצעים הכשרים הנראים לו והעומדים לרשותו) בצורה כזו שתשפיע על סביבתו ושזו תכיר בהן כדוגמה שכדאי לחקותה, הנה תכונה בפני עצמה, תכונת-יסוד של כל מנהיג ושל כל מפקד.

היודע כי הוא מסוגל לזאת — כלומר המכיר בהימצאותה של תכונה זו באופיו — ואשר נתייב שאיפותיו הם בכיוון כס המנהיגות, הופך אותה לכלי שרת בידו למימוש שאיפותיו, לביסוס הישגיו ולהאדרתם בשלבים מאוחרים יותר.

הסקנה, שקיים קשר בלתי אמצעי בין המפקד הטוב והדוגמה האישית, אך, יש להבהיר מה טומן בחובו קשר זה.

נכון דרש סא"ל אורן באומרו שהמפקד הוא בבחינת גילוי המנהיג המגשים. מחנך הביצוע האישית, הוא המחנך העיקרי, הקובע על איזו רמת יחסים יתנהל שיתוף-הפעולה מפקד-פקודים.

הדוגמה שנותן המפקד בביצועה הוא הנה:

- אמת-מידה לאפשרות הביצוע של פקודיו.
- אמצעי מדרבן לביצוע.

● הגורם הראשון במעלה ההופך את ביצוע הפקודות מביצוע בתוקף הסמכות הפיקודית, לביצוע הנובע מתוך הכרה מלאה ונכונות, שמקורה באהדת המפקד, והערכת הטוב והר מופתי שבו.

יש להבין נקודת יסוד אחת: עצם ענידת סימן-היכר המקנה למפקד סמכות פיקודית, מחייבו למלא אישית אחר הדרישות האלמנטריות אותן הוא דורש מפקודיו. כלומר, הביצוע האישית אינו תמיד פרי יומת המבצע, אלא, לעתים כפוי עליו כחובה הנובעת מעצם מלאו תפקיד מסוים, או מעצם ענידתו אות או סמל כלשהם.

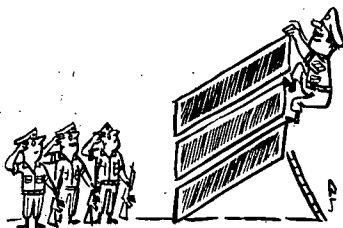
אותו מ"כ או מ"מ שבגבולות הבסיס כופה חובת הסדר בלבוש על פקודיו, חובה זו „נדבקת“ בראש וראשונה אליו, ולא רק בגבולות הבסיס, אלא, גם מחוצה לו, שכן הדוגמה האישית מחייבת אותו בכל-עצ, ואם תעדר,

ישלל הבסיס מהסטטוס שניתן לו בהחזקת הדרגות או התפקיד.

אולם אל נשכח: מעמד המפקד הנו „מוסד מקדש“ שיש לשמרו מפני פגיעה אפשרית. הפרוזה ב„הפגנות“ של ביצוע אישי, יש בה משום פגיעה רצינית במעמדו של המפקד כבעל דרגה, הביצועים האישיים חייבים לעיבור סינון רציני, וזיסות מדוקדק לא פחות כדי שהוצאתם לפועל תביא לאפקט הרצוי.

המפקד הוא גורם לחיקוי כתוצאה ראשונית מעובדת היותו הקובע והפוקד, והיות הפקודים כפופים להוראותיו. אי לכך שבט ביקורתו האישית חייב להיות קפדני ביותר. דרישותיו מעצמו חייבות להיות באותה רמת תביעה וקפדנות כדרישותיו מן הכפופים לו, וזאת, כדי למנוע ולזול אפשרי בהוראות היוצאות ממנו.

„ממני תראו וכך תעשו“ כלל זה חייב להיות נר לרגליהם של המפקדים השואפים שהוראותיהם יתקבלו בכבוד הראוי להם.

ואכן, המציאות מכיתה כי מהמפקד רואים וכמעטו — עושים, כלומר, הוא גורם לחיקוי — חיקוי, המביא לעתים להתבטלות, עובדה זו מחייבת היות המפקד גורם חיובי לחיקוי, והדוגמה אותה הוא נותן חייבת להיות נכונה שכן, עיניים רבות לטושות לעברה, לומדות מן המועיל ומבקרות את הטפל, אם נאמר שיש פקודים-מפקד הוא הבסיס למעמדו, ו„הדלק“ המאפשר המשך עבודתו, ואם נדגיש בנוסף, שיש פקודים-מפקד נקבע עלי-פי פעילותו הכללית והדוגמה האישית-המשתלבת בכך, נבין, שאסור להקל ראש בגורם רב-חשיבות זה. שרב החיוב שבו, מחד-גיסא, אולם רב בו גם השלילי וההרס שהוא מסוגל לגרום במידה שהשימוש בו יהא מופרז ומוטעה:

מפקד טוב יודע לרדת לעומקו של החיוב שבדוגמה האישית, ומבין גם את משמעותה של השלילה שבה. עבודתו היום-יומית מביאה אותו תדיר ליעד החיוב שבדוגמה האישית-היעד, שכיבושו מעניק לו את התואר מפקד טוב.